

MOSSEN EN NATUURBEHOUD

door C. H. van Looij,

De Britse bryologische vereniging, British Bryological Society, heeft een oproep doen uitgaan om het behoud van mossen veilig te stellen. Daar dit eveneens voor ons land kan gelden, volgt hieronder een vertaling. De erin genoemde cijfers zijn voor ons land: ongeveer 500 soorten bladmossen en tegen de 200 soorten levermossen.

BESCHERMING VAN BLAD- EN LEVERMOSSEN.

Bijna 700 verschillende soorten bladmossen en ongeveer 300 soorten levermossen worden op de Britse eilanden gevonden. Vele zijn zeldzaam en sommige zijn buiten onze eilanden onbekend. Het zijn mooie planten, van groot wetenschappelijk belang, en hun bijdrage aan de aantrekkelijkheid van het landschap staat niet in verhouding tot hun geringe omvang.

Evenals andere wilde planten worden onze blad- en levermossen van vele kanten bedreigd. Sommige van de zeldzamere soorten lopen al ernstig gevaar om uitgeroeid te worden, dikwijls omdat ze op plaatsen groeien, zoals eikebossen, moerassen, laagveen, maar ook oude bomen, stenen muurtjes, die overal verdwijnen. De meeste mossen zijn gevoelig voor luchtverontreiniging, speciaal zwavel-dioxide, dat jammer genoeg niet vermindert wanneer het gebruik van steenkool vervangen wordt door rookloze brandstoffen.

Een bijzondere bedreiging voor veel soorten is verzamelen; commercieel verzamelen om kransen te maken vindt b.v. in sommige districten plaats, maar onbeperkt verzamelen door beroeps- en amateur-botanici en studenten is een ernstiger gevaar. De schade is dikwijls het gevolg van onbedachtzaamheid; er wordt niet ingezien dat mossen zeer langzame groeiers zijn en dat een gedachteloos uitgetrokken en weer weggegooid plukje

wel eens 50 jaar oud kan zijn.

Mossen zijn klein, sommige microscopisch klein, zodat dikwijls monsters verzameld moeten worden om ze te bestuderen en hun betekenis te bepalen. Het is niet de bedoeling om alle verzamelen af te raden, maar de monsters hoeven niet zo groot te zijn, en voor veel doeleinden zijn gewone soorten net zo bruikbaar als zeldzamere.

De British Bryological Society, de nationale organisatie ter bevordering van de studie en het behoud van mossen, doet een beroep op een ieder om onze blad- en levermossen te beschermen door het in acht nemen van de volgende gedragscode:

1. Verzamel geen mos tenzij U het werkelijk nodig hebt.
2. Verzamel nooit meer dan U nodig hebt, zelfs niet van gewone soorten, en zet, wanneer mogelijk, niet gewenste planten na onderzoek terug. Wanneer materiaal nodig is voor onderwijs of onderzoek, neem alleen de minimale hoeveelheid van de gewone soorten.
3. Verzamel niet in natuurmonumenten en reservaten, tenzij met toestemming.
4. Een speciale verantwoordelijkheid ligt bij onderwijzers en excursieleiders. Plaatsen met zeer zeldzame soorten dienen vermeden te worden en de leider dient aan het gezelschap het belang van instandhouding uit te leggen en de noodzaak om schade te voorkomen door plattrappen of over begroeide rotsen schrappen.
5. Wanneer schade dreigt te ontstaan aan mosrijke plaatsen of plekken met zeldzame soorten, bv. door het vellen van oude bomen, neerhalen van oude muren, afwateren van veenmoerassen, enz., dient een waarschuwing uit te gaan naar de met behoud belaste functionaris van de Society, de Nature Conservancy Council of plaatselijke verenigingen van natuurvrienden, zodat zo nodig stappen genomen kunnen worden.

6. De Society en de Nature Conservancy Council zullen altijd graag lijsten van mossen en nieuwe vondsten ontvangen. Nauwkeurig omschreven vindplaatsen kunnen doorgegeven worden aan de met behoud belaste functionaris en zullen vertrouwelijk behandeld worden.

vert. C.H. van Looij